

ALBINA

de dónori in septemana: Joi-a si
domineca; éra candu va pretinde im-
portantia materieloru, va ési de trei sév
de patru ori in septemana.

Prețulu de prenumeratiune,

pentru Austria:

anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.

semestrate de anu . . . . . 4 fl. v. a.

patru . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainatate:

anul întregu . . . . . 12 fl. v. a.

semestrate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pondinti ai nostri, si de a dreptulu le Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresa si corespondentiile, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea s'au
speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor
primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de
interesu privat — se raspunde câte 7 cr.
de linia; repetiriile se facu cu pretiu sca-
diuta. Prețulu timbrului câte 30 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Pesta, in 10 maiu 1873 n.

Ce óre póte s'ea caus'a de, domnii
la putere, decâte ori unde-va in tíera
resufia si suspina spiritulu natiunalu
presíunea fórtiei fictive magiare,
ceca a legiloru — nenaturali, aduse de
magiari contra nemagiariloru, — puru-
vinu in estase si cu o iritatiune tre-
suranda, in choru saru si protesta con-
indreptatirei acelei resufiari si sus-
tinerii?

Nemicu alt'a decâtu — consciinti'a
dreptului, temerea de nesuccedea a
planului si operei loru de innadusire si
fric'a de rebunare.

In presinte resufiarea si suspinele
dore, in cari prorupse ocaasionalmin-
spiritulu romanu, consciinti'a romana
natiunale innadusita, in Districtulu ro-
manu alu Fagarasiului, alarmara si inte-
ntara pre domnii stepanitori.

A fostu in siedintiele congregatiu-
natiunale din 8 si 9
aprilie, candu — la propunerea lui Dem-
niansu, reprezentanti'a cu maioritata a
anunțiatu că — nu se póte considerá de
representata in Diet'a din Pesta, fiindu
alegerile facute — nu le póte considerá
legali, — totu de o data protestandu
contra consecutiiloru ce s'ar deduce
contra romanii transilvaneni si pentru
Districtu, din acele alegeri; — asemenea
aceea-sidia a protestatu contra ordina-
natiunale ministeriale pentru intruducerea
natiunale magiare — in acelu
municipiu, cu limb'a oficiale romane; la
aceste ocaziuni s'a intonat cu agerime
autonomi'a si nedependenti'a Transil-
vaniei, tacsandu-se uniunea de unilate-
le si fora temeiu de dreptu!!

Ministru de interne, carui — fi-
resce in data s'au denunțiatu aceste, la
revisiunea proceselor verbali ce i s'au
substernutu, motivandu per longum et
breve, firesce totu numai din interesele
si cu legile domniloru magiari — nele-
galitya si nelegalitatea acelu suspine
romane, le dechiera de — nimicite; —
foile magiare si magiarone, mergu unu
pasu mai de parte, cerendu dispusetiuni
impedecatiune de atari anunțiatuni.

Unu torinte de expectatiuni, cari
de casi mai infricosiate — s'a pusu in
muscare contra fratiloru nostri din Fa-
garasiu; n'a lipsitu — ca si totu de
n'a la astfelu de ocaziuni — nici in-
dulparile de rebeli si tradatori, cari gra-
vitate mai multu in a fora si — lucra
oblu a infintiá Daco-Romania. —

Marturisim, că de câte ori cetimu
s'au audim de la compatrioti nostri
magiari si nemti aceste imputatiuni, totu
de un'a ni vine a crede, cumca ei — nu
vorbescu surd'a; cumca Daco-Romania
nu numai trebuie s'ea fia posibilu, ci —
chiar o necesitate; căci altmintrelea —
cum domnii cei intielepti si poterici nu
s'ar rusina, a vorbi vorbe próste — in
audiulu lumii?!

Ei bine: ce póte s'ea motivedie ra-
tionalminte necesitatea de Daco-Ro-
mania?

De sicuru numai un'a, aceea, că —
cele 9—10 milliune de romani, ce consti-
tuiescu natiunalitya cea mai compacta si
mai vengibsa pre teritoriulu de 4400 de
mille patrate dintre Tisza si Dunare si
Marea-négra si Nistru, — fora o Daco-
Romania, unu statu alu loru unitariu, in
conditiunile de astadi nu mai potu essis-
te si a se desvoltá, conformu postulate loru
fiziologice si dreptulu loru naturalu.

Ei bine: nu vedu, nu pricepu dom-
nii magiari si naimitii loru diariati, că

— a ni insinua tendinti'a pentru Daco-
Romania, este a ne indreptati la ea? Nu
multu: este a ne provocá si indemná
la ea! —

Dar — s'ea li iertamu nebuni'a si s'ea
li cercamu unu picutiú argumintu, adu-
se in contra voturiloru din Fagarasiu.
Ce felu sunt aceste? — Nemicu, de
cátu forme si fictiuni! Semburele mora-
lei lipseste de totu.

Nu-si mai aducu domnii a minte,
cum noi, atunci candu se delibera in
Diet'a asup'a legiloru concerninti, re-
petindu li-am accentuatú că — legea
fora bas'a morale de dreptu, este o dis-
pusetiune despoteca, carea — intre tóte
imprejurarile dóre si vatema, dar dupa
logica lucruriloru, nu se póte estinde
mai de parte, de cátu pona unde ajunge
forti'a fizica, si — in minutulu ce inceta
acést'a, inceta si ea.

Poteti, dvóstra, domniloru magiari,
d'o m'ia de ori s'ea diceti, că ceea-ce voi
inpuneti poporaloru, este lege; nime nu
vi va disputa si negá că — este lege,
dupa forma, dupa constitutiunea vóstra,
pre cum nici voi n'ati cutesatu s'ea negati
că legile absolutismulu de la 1849 pon'
la 1867, dupa forma, dupa form'a atunci
in vigore, au fostu legi, si pre cátu po-
terea a fostu la spatele loru, s'au si ob-
servatu cu scumpetate: insa — dreptatea
singura e, carea face legea santa, carea
insufia respectu si impune supunere si
fora fórtia. De ce d'lu ministru magiaru
de interne nu întreprinse a dovedi ro-
maniloru din Fagarasiu, că — ceea-ce
el pretinde facia de votulu si suspi-
nulu si protestulu loru natiunalu — este
dreptu, este morala, este folositoriu
si fericitoriu pentru natiunea si natiuna-
litatea romana?!

„Hm!“ — vor dice stepanii: „Noi
lege avemu“, si — punctu!

Da, domniloru; numai cátu — ve-
deti, că legea dvóstre, intr'unu muni-
cipiu, creatu dupa dictaminele inimei vós-
tre, le tacsedia de — nelege; pentru că
ea apesa si impedeca, in locu s'ea nainte
desvoltarea si fericirea publica, omóra
si nimicesce, in locu s'ea invia si intarés-
ca spiritulu poporulu!

A trecutú timpulu, candu ajungea
a dice: „Asia este poruncá!“ — si toti
se plecáu. Astadi, că essistinti'a statulu
pretinde cu multu mai multe si mai grele
sarcine si sacrificia materiali de la po-
poru, si poporulu pretinde drepturi po-
litice — atatea, in cátu prin ajutoriulu
acelora s'ea póta fi in stare d'a portá cu
cevasi usurime acele grele sarcine.

In scurtu vorbindu: *Lege aveti,
dreptate n'aveti*: Ne plecamu legii de
nevoia si — de sicuru se vor plecá si
fratii Fogarasieni; dar — numai de ne-
voia! Pretindemu insa dreptatea — pen-
tru voi si pentru noi, pentru patria si
umanitate!

„Trecut'a umbr'a legii!! si — n'a-
veti ce s'ea ve superati. —

Spiritulu natiunalu, consciinti'a romana,
spre mare bucuria a nóstra, éra incepe a se
micsá si in pré-amat'a nóstra Bucovina,
in acea mandra tierutia a marei Austria,
de cátu care mai persecutata si mal-
tratata — nu póte s'ea fia.

Astadi la 4 óre de deminétia primi-
ramu o depesia telegrafica, spedita

Redactiunei nóstre

Din Cornuti, ieri séra la 8, carea suna:

„Ieri (adeca joi,) Comitétulu pentru
autonomi'a bisericésca in Bucovina, a de-

cisú in acést'a cauza o deputatiune catra
guvernulu centralu; astadi, societatea au-
tonomistiloru politici-natiunali declara
consentimentulu seu, insocindu-se la
general'a regretare pentru că n'a urmatu
inca convocarea congresulu bisericescu,
si spriginése nisuintiele poporulu intru
realizarea autonomiei.“

Ddieu búnnulu s'ea ajute causei sante
si drepte! Éra domnii si fratii nostri din
Bucovina — si de pretotindenia, unu mo-
mentu s'ea nu pérda din vedere adeverulu
că: *miscarea este viétia, tacerea este mor-
mentu*, pre candu corpulu nostru natiu-
nalu, nici nu este mortu, nici nu este pu-
tredu!

Rogamu insciintiari regulate despre
desvoltarea lucruriloru. —

Pesta, in 10 maiu 1873.

Prussia, pre cátu timpulu a fostu putere
mai modesta, putere mare de a dóua clasa, cu
poporu de 15—17 milliune, pururi s'a conside-
ratu de un'a dintre cele mai moderate si ceita-
bili puteri de statu, carea pre facia, in modu
frivolu, nu usioru si desu calcá dreptata eternu
alu ómeniloru, anume in privinti'a popóra-
loru sale.

Altfelú este acuma de candu Prussia a
devenitu a se identificá cu Germania cea mare,
cam de 35 milliune de suflete. Se adeverése de
nou că — *puterea in sine este destulu indemnú
d'a abusa de ea*. Si de aceea noi credemu că —
problem'a ómnimei, pentru asigurarea dreptu-
rii seu eternu de desvoltatiune si progresu, va
trebui s'ea fia, a *gasi modru pentru d'a impedeca
devenirea puterii la unu omu seu la unu poporu*.

In Prussia, dupa legile si ordinatiunile
de pana aci, dreptulu popóraloru si alu indivi-
loru de natiunalitya negermane, de a se folosi
in tóte afacerile loru, chiar si nainte judecia-
loru de limb'a loru propria, éra recunoscutu si
respectatu. Astadi Imperatulu Vilélmu tocmai
dileie trecute propusa Casei boeriloru unu pro-
iectu de lege, pentru *eschivitate* limbei ger-
mane in tóte afacerile publice, pre cum si la ju-
decatori, si chiar in oficiale bisericesci, in cátu
pentru matricule. Prussia cea mare si potericia
acuma vine a pasi pre calea, pre care magiarii
nostru incercasera a pasi inca la 1844/5! candu
si acestia se tioneau — *mari si tari*, pana ce-si
fecera de capu la 1848/9. —

Incheiamu cu simpl'a observatiune că,
unele foi centralistice din Viena, cu „N. Fr.
Presse“ in frunte, aprobandu pasulu puterii
din Berlinu, dejá punu in prevedere asemenea
si in Austria! —

In faci'a periculu!

Dupa semtirea si priceperea nóstra,
nu potemu s'ea avemu nici cátu de pucina
indoiéla că — *tier'a nóstra comuna, Un-
garia cu Banatulu si Transilvania*, —
si déca domnii magiari de la putere, ar
nutri consciinti'a de solidaritate naturale
cu noi, precum noi o nutrimu facia de
gintea magiara, noi am dice că — *tierele,
patriele nóstre comune*, de la Laita si pona
la Nistru si Marea-négra — totu mereu
se apropia de periculu celu mare, de
cris'a ce li amenintia viétia, essistinti'a,
viitoriulu, — séu adeca, că acelu periclu,
aceea crisa, totu mai multu se apropia de
ele, amenintiandu cu ele d'impreuna —
firesce si *Tronulu abisburgicu*.

Nu este cu potintia ca dd. magiari
s'ea nu semta si s'ea nu véda si éi acést'a. Si
— cumca o vedu, dovéda destula ni e,
că tóte organele loru si-au atientitu ochii
asupra celoru ce se petrecu si se prega-
tescu in Berlinu si in tóta Germania, si
in — *Russia*, si in *Oriente*!

„Cu energia de feru, cu admirabile
stáruintia lucrú creatorii unitatei germane,
a stringe catra olalta cu potericia legatura
a mariloru institutiuni de statu, pre dife-
ritele elemente constitutive ale tenerei Im-
peratii.“ — — — — „Idei'a natiunale,
carea servesce de basa Imperatiei ger-
mane unitarie, cauta s'ea afle expresiune
practica prin institutiuni demne de ea si
corespondentiare scopuriloru ei. Cáci fora
de atari, unitatea s'ea mai de parte ar re-
mané numai unu visu.“

Astfelú chiar „Pesti Napló“ in nrulu
seu de joiá trecuta si incepe primul
seu *Buda-Pesta*, — numai cátu — do-
rere, domnii de la „P. Napló“ nu se vedu
a avé priceperea reulu pentru caus'a ma-
giara si a tronulu!

Dar bine, déca creatorii junelui Im-
periu germanu cu energia de feru tindu
a aduná si a legá tóte elementele consti-
tutive ale Germaniei, — se póte ca dom-
nii magiari s'ea créda, cumca tendinti'a
energiei loru va incetá la Laita? — se
póte ca domnii magiari s'ea nu véda, cum-
ca cu cátu mai tare se desvolta si conso-
lida prin institutiuni de statu elementulu
germanu in vecinatate, intr'aceeasi me-
sura elu cuprinde terenu in vecinile tieri
ce constituiescu astadi patri'a, séu pa-
triele nóstre?! — Si in fine, se póte ca
domnii magiari, cu minte sanetosa si
practica, s'ea tiena, cumca ei, cu o *mana
de magiari*, respanditi pre unu tertoriu
vastu, printre elemente amaru vatamate
si prin urmare inversiunate de ei, si la
celu dantaú conflictu espusu furiei veci-
niloru sei, s'ea — fia in stare d'a impedeca
inundarea tierelorú nóstre de germa-
nismu?!

Noi — n'am scí tiené pre domnii
magiari de atátu de prosti si atátu de
orbi; si de aceea noi — vrendu-ne-
vrendu cauta s'ea ii tacsamu de *corupti*, de
degenerati moralminte si natiunalminte;
cu unu cuventu de ómeni, cari nu se mai
ingrivescu de *viitoriu*, nu de *bunulu co-
muni*, ci — numai si numai — cum
s'ea *amagésca lumea*, ca s'ea li fie loru bine
in momentu! Insiu magiarismulu la éi
impere numai o arma si o metechna. —

Candu noi sustienemu acést'a, noi o
facemu plini de dorere si compatimire —
atátu pentru natiunea magiara genetica,
cátu si pentru tronul si dinastia, a caroru
periclu viu ni stá nainte ochiloru mintii
— pentru celu mai de aprópe viitoriu,
amenintiandu acél'a — in fórtie mare
mesura si pre natiunea romana, cu to-
tulu fora vin'a sa; amenintiendu — cu unu
cuventu, de o potriua — tronulu Abis-
burgiloru, essistinti'a politica a magia-
rismulu in Europa si a romanismulu in
Oriente.

Dica-ne nóa domnii magiari de o
m'ia de ori — „*contrari de morțe ai na-
tionei magiare*.“ tacsédie-ne de o m'ia de
ori de *neleali si nepatriotici*: consciinti'a
nóstra, amórea nóstra sincera catra po-
porulu, catra sangele nostru romanu — ni
spune cu voce resoluta, cumca tocmai éi
sunt nepatrioti si neleali catra tronul si
dinastia!

Si — intr'adeveru, ce ar poté fi
aceea cesé ne preocupe si orbésca si ama-
gésca pre noi? — Avemu noi vr'unu folo-
losu? — dimbesce-ne nóa vr'unu favoru,
vr'unu cásigu de la pusetiunea si direc-
tiunea ce aperamu?? — Cine va cutesá
s'ea pretinda acést'a? Cine va scí aretá in
partea nóstra alt'a, de cátu persecutiuni,
sacrificia, lipse si o m'ia de necesari?!
Apoi aceste — dór nu sunt calificate
d'a preocupá si orbí si amagi.

Cu totul altfel este starea lucrului la domni, — despre ce asia credem, că nime nu pôte să se îndoiască.

Dar — noi pricepem pre bine chiar și situațiunea monarchului și — buna oră rol'a lui *Deák*, despre care — omulu comunu ar crede că, *n'a avutu interesu d'a se amagi*. Concedem că — n'ar fi interesu d'a se amagi; tîenemu in sa că între grelele împrejurări ale timpului, este foarte greu, chiar cu nepotintia, a se orientá, cum se cade, facia de evenimintele ce de vr'o 12 ani încôci imbuldindu-se ne copleșira.

Deák — de sicuru va fi argumentandu monarchului — din alu seu puntu de vedere, și monarchulu sub impresiunea iovitureloru sortii și pericolului iminente — nu va fi potutu a petrunde falacia argumentelor, la parere plausibili, cumca: *facia de procesulu de unire și unificarea din Germania și Italia*, care procesu — evidentminte amenintia existintia Austriei și a tronului și a dinastiei ei, *nu pôte essiste altu medilocu eficace de paralisare și salvare, de câtu — incercarea ou energia de feru a aceluasi procesu de unire și unificare aici la noi in monarchia*. — Tôte celelalte — de aci sunt pre usioru de explicatu. Cèle siepte millióne de nemti — erá absurdu a crede că ar fi fostu in stare d'a continua ácelu procesu facia de 30 de millióne de negermani; deci — Imp' ratia trebuí imparțita. Apoi magiarulu va fi disu, — precum a dis'o pre facia dlu *A. Magláth* in senatulu imperialu inmultitu la an. 1860, facia de pretensiunile nationali ale dlu *Andrei Mocioni*: — „popórale nemagiare, nici chiar romanii, nu au sentiu de nationalitate — destulu de desvoltatu, nici corifeii loru pricepere destula pentru de a-lu desvoltá; și asia nici resolutiunea si energi'a receruta pentru de a se afirmá, de a-si statóri și realizá postulatiile politice-nationali. Deci — pana candu timpulu ar ajunge d'a desteptá si còce in aceste popóra acelu sentiu, noi — nemti și magiarii, prin maiestria și prin fortia — de sicuru vom isbuti d'a-i preface și unificá, spre binele loru și alu nostru.“

Nemicu mai logicu, dupa logic'a ómeniloru politici, decâtu acestu argumentu; dar — *moral'a lipsesce*, și de legile cele secrete ale naturei, nu s'a tîenutu contu. De aci vine confusiunea, de aci s'au nascutu și urma a se redicá o mîia de greutate. Aci este — gresiéla, carea — dorere, din dia in dia maresce pericolulu!

Au perdotu din vedere intieleptii consilieri ai monarchului — *dòue*: un'a că, ceea-ce cuceresce germanismulu de dincolo, dupa natur'a lucrului — nu pôte sé cucerésca nici pentru *Austria*, nici pentru *dinasti'a abisburgica*, și cu atátu mai pucinu intru *scutirea și peste totu profitulu magiarismului*; — alt'a că, magiarismulu — dupa totu trecutulu și dupa natur'a presintelui seu, nu posiede altu modu si medilocu d'a cuceri, decâtu *fortia brutale*, carea astadi — dupa tôte împrejurările — si mai vertosu că este impreunata cu impeducarea culturei și civilizatiunei, nu pôte avé efectu, decâtu numai foarte momentanu și precariu, ér in realitate trebuie sé produca *ura și dumania*, și prin acést'a sé marésca pericolulu ce amenintia pre magiarismu in Europa! —

Astfelu a trebuitu sé se fia facutu la punerea temeului stárei de astadi — o gresiéla mare, carea, cu câtu mai tardiu se va constatá si recunósce, cu atátu mai greu va fi de reparatu, cu atátu urmările ei vor fi mai grele, mai fatali!

De aci, din acést'a convictiune — este, că noi nu mai incetám a bate tóca la urechile domnilor; este căci noi, nepreocupati de putere și de folosu personale, nu potemu fi orbi in facia pericolului ce — neevitabilminte trebuie sé se nasca pentru noi pentru toti din aceea nefericita gresiéla a domnilor magiari!

Dar aceste consideratiuni tôte — privescu mai vertosu directiunea si pericolele ce ne amenintia din afora; nu mai pucine si nu mai mice in sa sunt pericolele ce dejá se ivescu — aici la noi a casa, in insusi corpulu statului.

Ne provocámu ér la foile domnilor, si a nume la „*Pesti Napló*“; aci di de dia, pasu de pasu se constata, cum o neapasare generale, unu marasmu politicu, mereu cuprinde chiar pe clasala domnitórie, in câtu — abia se mai afla ómeni cari sé se interesedie seriosu de causele publice!

Celu-ce s'ar indoi de acést'a, iée a mana mácar nrulu de ieri alu numitei foi, carea este organulu oficiosu alu partitei domnitórie, și — se va convinge de plinu, că cu statulu și politic'a de astadi am ajunsu la *dóg'a* celoru ce s'au uritu de viétia! — La alta ocasiune vom apretiu acést'a impregiurare și aparitiune mai pre largu si specialu; pentru asta data — cautá sé ne marginim a spune, a indegetá caus'a, carea nu pôte fi, decâtu că clas'a magiariloru domnitóri, prin dripirea la pamentu a nationalitatiloru și prin falsificarea tuturoru conceptelor de progresu și libertate, si-a perdotu din inima ori ce impulsu morale, ori-ce aspiratiune mai nobile, cari indémna și inpulpa la interesare neslabita, ér fora de cari popórale, cele mice mai vertosu, iute se mistuescu și peru, devenindu numai unelte de impeducare a desvoltarei și realizarei concepteleru de dreptate si umanitate!

Si acést'a este pericolulu celu mai mare pentru existintia, viitoriulu, inffiorirea statului austro-ungurescu de astadi, și specialu a natiunei magiare.

Si — intru studiarea și constatarea pre facia, cu voce inalta a acestoru triste aparitiuni și mari pericle comune se cuprinde — infficosiat'a dusmania a nostra cátra politic'a de astadi și cátra natiunea domnitória.

Judece-ne lumea, ér noi ne rogámu lui Ddieu, ca — natiunei romane, de câte ori ea va reteci, totu astfelu de inamici și contari sé-i dée! —

Criza si catastrofa la bursa!

Noi am aretatu la rondulu nostru, burs'a din Viena, adeca piati'a pentru cumparare și vendiare, séu speculatiune in valori de hartia si de metalu, — nu este intemeiata pre realitate, ci — este o *coticaria*. Nu se vinde, nici nu se cumpara *efectivminte*, adeca ceea-ce essiste in fapta, ci — numai nominalu, numai pentru d'a profitá din diferentia de cursari séu de pretiu — între astadi si mane séu poimáne.

Astfelu, ocupandu mîile de evrei, speculantii nascuti, acést'a piatia, pururia, dar mai vertosu de candu cu sistem'a politica noua, carea inca e o coticaria, inca e basata pre pacalire, — speculantii cei nascuti, coticarii *per eminentiam*, intrecendu-se fecera ourari mari la totu felulu de hartii despre intreprinderi foarte dubie; fresce, cu scopu d'a le escomptá din pung'a publicului celu mare, cu pretiuri ce departe intrecu valoarea loru.

In acestu modu, prin acést'a maiestria — multime de aventurari, cari ieri n'aveau ce sé manance, peste nópte devenira cu stare mare, milionari, cu palate si cu trasure.

Dar — ce sé vedi. In momentul, candu nime nu se asteptá, candu deschiderea Espuse-tiunei universale desmerdá capital'a si resiedintia imperatésca și chiar Imperati'a austro-magiara in celu mai magulitoriu modu, candu pacea si liniscea, interna si esterna, impareau de plinu asiourate, si spre tóta intemplerá foarte necesari; — de o data — bucura cea dupa tipulu si asemenarea statului modernu, deveni teatrulu conflictelor, crizei si panicei celei mai infficosiate, si — catastrofa a fu gat'a:

Cum asia?

Noi o pricepem, desl — foile stepanitoriloru nu vor a spune adevurul ouratu; nici chiar ale opositiuniloru celoru molcutie, cari inca 'ai-au profitulu loru din starea lucrurilor. Noi, cari n'avemu ingagiamente, — noi vom spune adevurul, cum 'lu pricepem noi.

Speculantii de le bursa, coticarii de profesione, pré bine au sciutu, cumca hartiele ce le radican vendiendu si cumperandu nu au valoarea ce li-o dau; dar ei — siredi între sine, socoteau, firesce fie-care pentru sine, că intr'o buna daminetia — le vor arunca pre capulu altor'a, apoi véda aceea că — ce vor face cu ele de unde vor acoperi perderile.

Se vede că — fiindu spiritele frumóse sam totu d'o natura, d'o morala si logica, mai éti au alesu timpulu dupa deschiderea espuse-tiunei, *un pútu* de termina, la care sé se desfaca de hartiele cele urcate cu maiestria; destulu că de la inceputulu septemanei acestia, si mai vertosu de mercuri in còci, atari hartii cu gramad'a fusera aruncate in piatia si — cei-ce le cumperau, mácar cu pretiu scadiutu nici nu erau in stare d'ale mai vende, si cu atátu mai pucinu d'a le plati! Éca derut'a.

Solvirea de millióne de o data se slai. Urmá apoi — „*ah wai*“ si „*ah wai*“! Pana ieri peste 100 de bancu si intreprinderi si speculanti, astfelu ingagiati, se dechiarara de — ne-solventi, de faliti!!

Dar numerulu particulariloru pacaliti, dar alu speculantiloru ramas cu hartiele — ierialalta-ieri luate scumpu si astadi — nevendibili — cine l'ar soi spune!

Destulu că burs'a deveni — nu turburata, ci turbata; se intemplara scene de escese, de incaerári, casi in tergulu tiganiloru; matadorii bursai, baronii *Rothschild* și *Schey* fusera insultati uritu, ér unii samsari amenintati de mórté!

Scaderile — dupa firea diferitelor hartii de speculatiune, mergu de la 5 pana la 20 si 30 procente. Totusi hartiele solide, precum si valul'a aurului si argintului nu s'au alteratu de feliu. O proba mai multu că — numai coticaria este si *causa*, si *criza*, si *catastrofa*.

Bancele, si resp. consiliile loru, se adunara, si din tôte partile se reclama interventiu-ne guvernului, precum a intevenitu mai antaiu politia. Se cere *moratoriu* pentru oblegaminte, se cere reducerea oblegamintelor cu 40%, si peste tôte se ceru bani de la stat si de la banc'a nationala si se cere inchiderea bursai pentru 8 — 14 zile, pana sé se restaure lini-scea si ordinea. Pana in momentu inca nemicu nu s'a regulatu. —

Asia o sé patimu intr'o buna daminetia si cu coticarii nostri politici si cu sistem'a de astadi! O sé vedeti. —

„Ce face Diet'a nostra?“

Asia potu intrebá cetitorii. Ér responsulu ar poté fi:

„Pana un'a alt'a, ea manca din sudorea poporului cáte 2500 fl. pe fie-care dia!“

Domnii dicu că — „*lucra in sectiuni*.“ — Sciti ce insemna acést'a?

Ar fi adeca, ca toti domnii deputati, impartiti in 9 grupe, totu cam cáte de 40 de insi, sé se adune mai multe óre pe fie-care dia la olalta, si sé studiedie si essamine séu censure-die cu rigóre proiectele de legi, ce au a fi votate.

Frumosu; — dar cum óre se aduna ei, domnii deputati? Cum 'si implinescu acea de-torintia?

Éca cum: Luni'a trecuta — buna óra, in tôte 9 sectiunile impreuna, dintre cei 330 de domnii deputati, se adunara — 10, di: d i e c e; adeca, precum pré comicu observa o fóia din Viena („*Tages Presse*“) in fie-care sectiune cáte 1 1/10!

Hei! ce mai interesare de binele publicu, de legi bune pentru poporu!!

Dar ce sé facemu domnilor, candu — este invederatu, că si loru li s'a uritu de comedia; si ei inoepu a semti, ce nemicu folositoria este constitutiunea magiara pentru tíera si popóra!

Vedeti — de aceea nu li trebuie domnilor de la putere deputati seriosi; de aceea cautá ei cu lamp'a si punu cu taria deputati ca pop'a Alecsa, deputati — buni numai d'a trage diurnele si d'a dice la tôte — „*da*“, „*igen*!“

Vedeti, cum mereu insisi domnii stepanitori si nostri vinu a dovedí prin portarea loru că — nu Diet'a, nu legile li jacu loru la inima, nu de binele, de sórtea poporaloru pórtá ei grigie, ci — de bani si de folóse, de putere, si de stapanire — cu ori ce pretiu.

Astfelu vom pricepe, cum este de Diet'a traesce si costa foarte multu, dar nu lucra pentru lipsele tíerei — mai nemic'a! —

Ei bine, dar óre deputatii romani se facu?

In tocmái aceea, ce facu si cei magiari!

O armonia admirabile custa între unii si altii in acést'a privintia. Se intrecu a nu lucrá nemic'a, — desl din diferitu motivu; si nostri adeca pentru că — *nu au potintia*, fiindu ei dupa constitutiunea si politic'a domnitória —

numai o biéta *frantura atomica* in aparstatului modernu, ér magiarii — pentru *au voia*, fiindu si — ceea-ce scimu și sunt

Astfelu se manifesta totu mai multu starea si fericirea ce ni-au croit'o potaricii la 1867. —

Siedintiele Delegatiuniloru pentru cerile comune, cari dejá de patru septu se continua in Viena si cari in dilele dia devenira cevasi mai viue, — se apropo finitu.

Am spusu din capulu locului că, de ce se lucra; si — am spusu că, preste totu tivitatele acestoru corpuri ce representa a cea róta in carulu statului, pôte sé ne dóra interesulu moralu, ma nici celu politicu nu sé ni-lu destepte si fipsedie.

Si acum la ór'a din urma a sesiunel facia numai unu lucru curiosu, o aparit caracteristica avemu sé notám, pentru d'a vedí ceea ce stinseramu, cumca acestu apete a cincea róta, pre care o intorc fóa mai nalte, dupa cum li vine bine, ea sé im-a fi ceva, a manifestá viétia, ceea-ce nu nemica!

La tôte sesiunile vedemu peronda se, ca si la o comanda — unu feliu de opune in unele privintie — candu din un'a, cu din alta parte. Omulu candu essamina cónile de controversa si candu considera trastele între partii, vrendu nevrendu caurida de — comedia! Asia anul trecutulu, in Pesta, delegatiunea partiloru de peste Le adeca nemtisorii erau cari faceau pre difa cari cereau stergeri multu pucinu insem — din preliminarulu subternutu de gu-niulu comunu; — astadi in Viena, drag de ei, magiarii nostri jóca acést'a rola. Au magiarii erau cei generosi facia de guver ér nemti, cei ingrigiti pentru pung'a poporulu acuma magiarii cu dlu *Zsedényi* in frunte 'si strimba facia si vérsa lacreme de crocod pentru seraci'a poporului!

Resultatulu finalu in sa pururia e, că domnii nemti si magiari se dau dupa peru, intielegu si inca fratiesce, ér poporulu plang platesce.

Alt'a — credemu de prisosu a mai di

Pesta, in 6. maiu n

Diurnalulu „*Pesti Napló*“ din 30 ap ni aduse scirea, că in parlamentulu unguress vom vedé curendu deshatendu-se unu proiect de lege pentru o procedura penale. Mare luc apune amintitulu diurnal, are sé fia acop proiectu, pentruca este trecutulu dejá pana ac prin multe instantie si revisiuni. Ba ce e mai multu acestu proiectu are si unu istoriu insemnatu, s'a mai aretatu odata pana la un parlamentulu cátra finea sesiunii trecute, de impeducatu de viforele, ce se ivisera atunci in acestu corpu legiutoriu, a trebuitu sé se intea, precum a venit. Ei dar atunci ce erá acstu proiectu? Erá nimicu. pre lenga ceea-ce afirma a fi acuma. Atunci abia numerá v suta de paragrafi; acum in sa i s'a mai adau peste o suta, incátu este, dupa cum se dice, un opu maretiu, care are sé se introducu nu mai in Ungaria, ci chiar si in Transilvania. Este si de doritu, ba sermanulu poporu oftéd greu dupa vr'o institutiune mai de Dómne státa; acést'a cu atátu mai multu cu câtu acop poporu a desperatu d'a mai poté vedé vr'oda vr'unu lucru bunu, esitu din acestu parlament. Si apoi diu, de imosite si de dári pre dári s'a saturatu. Sé cercámu in sa putinu, — ce óre va poté esi din acestu proiectu? In anulu 1868 a mai lucratu acestu parlament o procedura civila, introdusa dejá la tôte júctatoriele din Ungaria. Unu opu maretiu se p mitea a fi si acést'a procedura, pre candu se in stadiulu, in care se afla acum proiectulu de cestiune. Omenii de competintia in sa, chiar magiarii, profesorii de aici de la Universitat dicu acuma si demustra, că e unu opu reu necompletu, unu opu multu mai mescu, decât cum a fostu originalulu, luat de basa. De óre de ce sé fia acést'a asia? de ce sé fia acop procedura in multe locuri atátu de mane. Apoi lucrulu este forte lesne de explicatu. In magiari in sistem'a de a codificá legi pozitiv a adoptatu principiulu, ca sé nu primésca nemicu strainu, fia aceea ori cátu de bunu. Drept aceea s'a apucatu sé lucra, a luat procedur civila austriaca, a lasatu afara in unele locu cele mai bune si mai salutari dispositiuni aceleia, si asia a binecuvantatu tíer'a cu o le

totu manca, si in unele parti tare neintie-
bile. Ocea-ce ni-a adusu ca lucru nou acé-
procedura, este institutul de esecutori,
institutu, care suge si meduv'a populului
are neferioarea d'a cadé pe mana justitiei
giare, unu institutu, asupra căruiu striga
de multu toti cei interesati! Acésta proce-
a s'a facutu in 1868. Noi, cari de la 1868 in
nu vedemu in parlamentulu ungurescu nici
modificare, nici unu aventu spre ceva mai bunu;
petemu nici acum sperá de feliu, cá din pro-
cedur'a penale ar poté esi ceva mai
Sé dbe Ddieu, si o dorease acést'a intréga
dar esperinti'a ne aréta cu ocaziunea publi-
cari legi — totu contrariulu. Domniloru
— asiá se vede — nu li pasa nimie, ei
blescu cá facu lucruri nóue, si — máretie,
si gér'a — dica ce va vré. Pentru ca sé faca
ya insa lucruri nóue, legi nóue, originale,
are fórtie multu; apoi intr'unu parlamentu
s'uitu in modulu, cum este cestu ungu-
ru, nu póte fi nici vorb'a de celebritáti juri-
cari sé fa chiarite d'a lucrá asia ceva.
se fáca legi nóue? Deputatii alesi prin fórtie
si coruptiune, prin miliónele, cari au cufun-
tiér'a in datorii pana preste capu? Popa
si alti si alti? Seraca tiéra unde ai
asu!

Fora nici o lege positiva, lasata, ca ni-
atunci candu are vre o cauza de dreptu,
nu'a vointia, carea nu esiste si asia dar la
tribunalu unoru ómeni ce se numescu judi, pen-
ca judeca fora legi.

Nu e de lipsa a aretá starea cea decadiu-
justitiei in Ungaria. O scie si oúnóse bi-
lumea. Ce ne dóre insa este, cá ingamfatiu
la potere, ca si orbi, pare cá-si facu de capu
tote. Recunoscu cá ei, alu loru propriu, nu
nimicu bunu, recunoscu si aceea, ca ei de
sta loru, nu potu face ceva bunu, si totusi
voiescu a primi de la alti lucruri probate de
Si — aci, din acésta trista esperinti'a cea
ca mereu tiér'a vine a nu mai crede si as-
tá nici unu bine de la activitatea Ditei si a
niloru de astadi. In desiertu foile guverná-
lunda proiectulu de lege pentru procedur'a
ale, cáci — nime nu mai crede! Acolo am
Condeele oficiali si oficióse, bine pla-
de o parte lauda, ér pessimismulu — de
parte, totu mai multu se respandesc! Si
din capulu lucrurilor totu nu voescu
recunósca cá — pre acésta cale nu se pro-
dia, de cátu spre perire!

„Telegrafulu Romanu“

In nrulu 32, ne convinsa pre deplinu,
cea onorabil'a sa Redactiune, cele-ce escise-
noi de repetite ori in cestiunea pretinsei
auratiuni a senatelor scol. si episcopesci,
nu le-a cetitu, cu atátu mai pucinu le-a
penititu.

Cetitorii nostri 'si-aducu a minte de resu-
tulu ce li-am datu dloru de la „Telegrafulu
Romanu“ la — „Cristosu a inviati“ alu loru.
a acela resunetu, ni se pune copilarésc'a intre
re: cá — dóra vom concedé, cumca statutulu
organicu pentru noi si pentru ei este lege cardin-
aleu fundamentalu, asiá dupa cum este elu
— Casl cum noi candu-va am fi pretinsu,
se se calce Statutul organicu si nu teomai
contra am cerutu, sé dimisiunedie intregele
istoria, pentru ca sé fimu in stare a ni sal-
dreptulu, sustienutu cu firmitate in repre-
tatiunea catra Tronu, fora ca sé fimu
ti a vatamá statutulu organicu si a veni in
adiciu cu potestatea statului.

„Telegrafulu Rom.“ se aréta chiar re-
blátu de pretensiunea nóstra si — tiene cá
nu se firea intréga — n'ar poté-o inouviu-
si. Apoi trece in nemtiésc'a si ni cita asupra
pului: „Wem nicht zu rathen, dem ist nicht
helfen.“

Dar nu noi avem lipsa si am cerutu svatu
ajutoriu, ci am constatatu — cá lips'a este la
de la Telegrafulu si de pre langa elu.

La noi — din cóci de délulu mare, a nu
in Aradu si Caransebesiu, dupa ce consi-
liale séu n'au avutu ocaziune, séu au trecut
vederea d'a se ocupá de svatulu ce li-am
si, sínódele — constatandu in conferintie,
moa uniculu si celu mai corespondiatoriu
de d'a salvá tóte interesele, ar fi fostu celu
opusu de noi, — dar care nefolosindu-se la
— pentru ca totu sé nu se sacrificu
septulu, s'au decisu, a nu restaurá senatulu
clariu si calu; episcopescu, ci a le considerá
alesi si pentru vitioriu?

Acést'a n'a fostu propunerea nóstra; acé-
st'a noi am fi doritu a evitá; dar — ce sé fa-
cemu déca si la noi s'au aflatu unii ómeni casi
cei de la Telegrafulu, cari au preferitu pericululu
— precautiunei!

Destulu cá santii parinti de la Telegra-
fulu ne numescu — „prénefericiu'a patriar-
chia.“

Marturisimu cá — este o mare neferioare
a avé de lucru cu ómeni ca présantiele loru,
cari atátu de pucinu 'si-cunoscú chiamarea si
pusetiunea. —

In fine dupa cáte de tóte bádaranii — ni
canta nóua: „Éra — — — celu fora de
lege, n'a vrutu sé intielega.“

Si aci o urita mistificare si o citatiune de
totu falsa. Cá dóra nu despre acelu apostolu,
carele a trasu spad'a ca sé apere pre Christosu
dreptulu, ci — despre Juda Isariotu, vendia-
toriulu lui Cristosu — suna acelu versu, ce
atátu de bine se potrivece asupra-ve! — —

Suciava, in 1/13 maiu 1873.

Pe-cátu in anulu espiratu ne-am bucuratu,
de restaurarea monastirei vechiei Metropolie
de aici, esecutata prin neobositele ingrigire ale
dlui Archimandritu Darie, cu ajutoriulu bunil-
loru crestini din Romania libera; cu atáta mai
multu in presentu suntem indignati toti roma-
nii de pre aici, privindu cum germanii si ruti-
nii gr. catolici isi ingradescu, acoperu de nou,
si in frumsetiédia bisericeloru cu arbuti, plan-
tandu-i pe intreute in butulu romanilor, —
chiar si evreii in scurtu timpu inordandu-se au
claditu pelanga dóue sinagoge vechi, inca alte
dóue nóue, si — numai bisericeloru romane a s-
tluu Dumitru si a s-
tluu Nicolae, ambele situate in
vét'r'a orasiulu Suciava, stau degradite si rui-
nate, précum internu asia si esternu; — dar mai
alesu biseric'a din suburbea Miráuti, in apro-
piere de ruinile cetátiu lui Stefanu celu mare,
stá de gradita, fora acoperementu, cu totulu rui-
nata si uitata, — spre scandalulu publicu si spre
cea mai petrundiátoria durere a romaniloru de
aici! — Prin urmare ne plangemu cu amaru in
publicu, póte cá se va îndurá careya crestinu
a lui Ddieu, cu voce inalta si puternica, a miscá
pe guvernulu tieriei, ca sé deschida visteri'a pro-
priulu nostru fondu religionariu, confiscata de
elu, si sé ni deé sum'a necesaria pentru resta-
rarea amintiteloru trei Bisericé, fiindu cá clerulu
si poporul român de aici, mai multu de unu
deceniu se totu plange prin venerabilulu con-
sistoriu de Cernáuti, catra inaltulu guvernulu alu
tierii, fora nici unu resultatu mangaioriu in acé-
sta cestiune bisericésc'a, pre candu dupa lege
guvernulu in cóntielegere cu consistoriulu ar-
fi sé dispuna de bogatulu fondu religionariu alu
strabuniloru nostri, dorere insa, cá dispune ast-
feliu, in cátu afora de Cernáuti, mai tóte biseri-
cele romane de prin orasie si sate stau ruinate
si eu totulu uitate, spre mare dauna si rusine a
nóstra.

Unu romanu din Suciava.

Unedióra, in 18/30 aprile 1873.

(Sé ne ferimu de abuzuri in causele nó-
stre, cáci abuzurile nu nascu vitia, ci mórtie!)
Nu arareori am cititu in colónele pretiuitulu
diurnalu „Albina“ versulu scripturei „din
tine perirea ta Israele!“ precum in modu fórtie
nimeritu se dovedese acést'a si prin apostro-
farea din urulu 25 alu „Albinei,“ referitória la
abuzurile si intrigele, (pline de urmári dauna-
tióse,“) comise la alegerele sínódeloru eparchia-
le din anulu curinte.

M'am convinsu inu-mi din fapte, cumca
la neobservarea si ne-aplicarea corecta a dispo-
sitiuniloru statutulu org. ca lege fundamentala
a bisericéi nóstre gr. or. din Ungar'ia si Tran-
silvania, in unele párti a concursu si concurge
si astadi in modu temerariu ambitiunea perso-
nala si egoismulu unoru domni clericali intr-
atáta, încátu fiulu adevératu si nepreocupatu
alu bisericéi nóstre, cu dreptu cuventu se dis-
gusta da ceea-ce vede.

In nr. 23 alu „Alb.“ reasumandu-se decur-
sulu alegerii deputatulu mirénu, in cerculu Bir-
chisilulu pentru sínodulu eparchialu Aradanu din
anulu 1870, se dice apriatu, cumca comisariulu
consistorialu vedindu-se alesu cu majoritate
absoluta a voturiloru, in sesiunea plenaria, a
colegiulu de scrutinare, recunoscendu cá acestu
actu nu póte fi compatibilu cu positiunea sa de
comisariu consistorialu, numai de cátu a ab-
disu, in favorulu celui cu majoritate relativa.

Convenindu cu mai multi barbati domni
de religiunea nóstra am discutatú cestiunea, re-
lativa la directiunea combaterei multeloru ire-
gularitáti, comise la alegerele deputatorulu pen-
tru sínódele eparchiali, si — dupa dreptate tre-
buie sé marturisescu impregiurarea neplacuta,
cumca mai fiesce-carele s'a aretatu fórtie ama-
ritu — dupa esperinti'a, cá a scris si combate in
modulu cuvenitu ori ce iregularitate, cam de co-
munu este unu lucru fora resultatu si neplacutu,
deóra-ce cei-ce se simtu peccatosi, numai decátu
prorumpu in furia si in locu de a discute obiec-
tívu, ei cauta nodu in papura, si pre criticatoriulu
onorabilu, pentru cá a cutesatu a descrie vre-una
atare iregularitate, 'lu incarca cu suspiciuni si
injurii.

Scriptoriulu acestor'a, ca fíiu alu bisericéi
nóstre destulu de liberale, cu interesulu publicu
alu adevérulu si ohiar alu causei nóstre comu-
ne, riacandu a fi si elu suspiciunatu in totu modulu
'si tiene totusi de sacra detorintia a indigitá la
unele iregularitáti comise cu ocaziunea alegeri-
loru din cerculu alu XV. alu sínodulu archi-
diecesanu din anulu curinte.

Lasandu neatinsa capacitatea celorlu alesi,
si — ferésc'a Ddieu! d'a reflectá ceva la prac-
tisarea sisteméi nepotismulu modernu, numai
incátu in cerculu numitu, ambii comisari con-
sistoriali, si celu clericalu si celu mirénu, insisi
au fostu alesi, si ei inaisi si-au espeditu docu-
mentele mandative, fora a mai tiené contu de
modalitatea efepuirei alegeloru din ce-
stiune, — intru atát'a mi perimtu a spune —
— in modu obiectívu, cumca alegerele memorate
nu potu fi in conformítate cu dispusetiunile sta-
tutululu organicu, si ca atari abi poteamu su-
pune, cá se vor verificá din partea sínodulu ar-
chidiecesanu, — cu atát'a mai putienu, cu cátu
atari iregularitáti vor remané de casuri prece-
denti, si se vor repeti si alte multe ori, in detri-
mentulu generalu alu causei nóstre bisericésc'i
si nationali. —

Ca de incheiere am de a observá dloru
conducutori ai alegeloru din cerculu memoratu
si — tuturoru in asemenea conditiuni, cumca
ins'a-si monopolisarea pré batatória la ochi,
dovedita cu ocaziunea alegeloru, li-a descope-
ritu pre deplinu „interesulu de care au fostu
si sunt condusi,“ si cumca, pre atari cá strim-
be, chiar candu si-ar s'ajunge scopulu, vor trebui
sé espedie inisi-si peccatulu comisú, pentruca ne-
gresitu se vor convinge, cumca in locu de a
fi conclucratu la prosperitatea si progresulu san-
tei cause, ambitiunea si egoismulu i a dusu a
lucrú chiar in detrimentulu acelei cause, pentru
a careia aperature, densii erau chiamati in prim'a
linia! —

Dar ce sé facemu, déca unii domni credu,
cumca si pre nemorala „itur ad astra,“ si cumca
d'alta parte nimicu nu póte fi bunu si salutaru,
ce nu se unescú cu ambitiunea si interesele
densiloru?

Reulu comisú, iute produce reu, care in-
fine 'si întórce ascutitulu tocmai contra acelor'a,
cari l'au comisú. De aceea eu incheiu cu: „vi-
deant consules.“

Chisindia, 5 maiu 1873.

Onorate dle Redactore! Binevoesce a
primi in colónele pretiuitulu diurnalu „Albina“
intemplantu cu scól'a confesiunala din Chisindia
— din punctulu de vedere, ca sé o cunósca on-
publicu romanu si sé scie cui atribui urmárele.

De 3 ani de dile, mercu se plange comi-
tetulu parochialu de aici, precum si antist'ia si
directorele localu, contra docintelú F. Arde-
leanu.

Defectele acestui docinte s'au doveditu si
sunt nenegabili.

1. Nu scie propune si invetiá.
2. Indémna omenii la procese, sémena in-
tre poporu ura si desbinári. — In anulu acést'a
a avutu 3 procese de vatamare de onóre si dóue
le mai are la judetiulu regiu din Buteni, tóte
contra locuitoriloru. — In anulu trecutú pe 2
ómeni plugari, cu procesele sale îi-a adusu la
sépa de lemnu.
3. Órele presorise nu le tiene.
4. De 12 ani este docinte in Chisindia si
esamenu de calificatiune nu are.

Vai si amaru de invetiatur'a ce o dá unu
astfelu de invetiaturiu!

Asia a eschiamatu comitetulu parochialu
de 3 ani in cóci de nenumerate ori! si totusi
nici pana in diu'a de astadi n'a aflatu on. se-
natu scolaru motivu, d'a suspende pre acestu
invetiaturiu.

In 4 maiu a. c. a esítu, ósmisu de v-con-
sistoriu, dlu inspectore scolaru ca sé investiga-
dia nóua acusa, data contra docintelú. La faci'a
locului a aretatu ordinatiunea senatulu scolaru
si a dechiaratu, cá deuzulu ori-ce date va affá
contra docintelú acusatú, — nu-lu va suspende,
findu cá de senatulu scolaru — e opritu a
face acést'a.

Investigatiunea a doveditu: necapacitatea,
nemoral'a, instrainarea de cátra interesele na-
tional'i a numitulu invetiaturiu, pre-una si agi-
tatiunile si speculatiunile sale.

In astfelu de impregiurári comun'a se
affa silita, a se folosi de legea pentru instruc-
tiunea publica din 1868, §. 14 si 15, ér culp'a
cada asupra celorlu nepasati!

Cu tóte vom mai fi cu rabdare si asteptare,
pana vom aúdi otarirea onoratulu senatu sco-
lariu, ce oredemu cá se va enuncíá mai curendu,
de cátu pana acuma.

Unulu dintre cei
multi superati.

Jebeliu, 6 maiu 1873.

Onorate domnule Redactore! „Bate-voiu
pastoriulu si se vor respici oile.“ — La cáte
asupri si neplaceri din partea organeloru pu-
bliche comitatense este espusu unu cetatianu, care
voesce sé respectédia legea, — se póte vedé din
urmatori'a intemplantu, care avú locu in cancela-
ri'a comunitátiu Jebeliu.

In 22 aprile a. c. fui chiamatu de dlu no-
tariu Nevak — pentru ca sé subscriu ca preotu
unu atestatu orfanale. — Insa atestatulú era
scrisu in limb'a magiara, ér eu nu pricepu limb'a
acést'a; afora de acést'e in comunitatea nóstra
ca limba oficiala s'a acceptatu limb'a romana,
din cari motive dechiará dlu notariu, cá eu nu
potu subscrie atestatulú.

D. notariu numai de cátu se grabi a in-
cunoscintia despre acést'a pre dlu pretore Pre-
peliczay, carele deai se affa cu locuati'a fórtie
departata de cerculu seu, totusi in 27 aprile a. c.
circa 4 óre d. a se aretá in comunitatea nó-
stra. Ocasionalminte afindu-me si eu in cancela-
ri'a comunei — adresandu dlu notariu cuvente
„az a,“ adeca „acést'a e acel'a“ — incepu a-mé es-
saminá casl unu pasia, cá de ce nu am voitú sé
subscrie atestatulú, la ce eu dechiará dlu Pre-
peliczay, cá nu am potutu sé-lu subscriu din mo-
tivulu cá respectédia legea.

I am comunicatu cá comitetulu comunei
nóstre, in siedinti'a s'a din 10 aprile a. c., pre
bas'a legii de nationalitate, a adusu conclusulu
cá comun'a nóstra se va folosi in tóte afacerile
sale numai de limb'a romana ca de oficiala, care
conclusu fiindu basatu pre lege — nu-mi este
iertatu sé-lu calcu, de alta parte i-am im-
partesitu si aceea, cá eu nu pricepu cuprinsulu
atestatulú, deci nu potú nici candu sé-lu sub-
scriu. Intre acestea dlu pretore demandá dlu no-
tariu sé-lee protocolu cu mine findu in urma pro-
vocatu de nou din partea dlu pretore, ca sé sub-
scriu protocolulu si si atestatulú. La acést'a
am pretinsu ca respunsulu meu sé-lu lee la pro-
tocolu romanesc, cáci numai sciendu ce e
scrisu, potú sé subscriu, altcum nici de cátu. —

Dlu Prepeliczay ca o féra selbatica, luandu o
positiune amenintatore cu pumnii inelestati,
lovindu cu picioarele in podele, pre langa inju-
raturi cari nici de cum potú sé se suferé in
persóne oficióse, cerú si mi comandá sé sub-
scriu atestatulú si protocolulu.

Érá pre aici ca sé me silésc'a cu bata'i'a ca
sé subscriu — pana candu lu-am mai linisoiutu
prin unele argumente ad hominem.

La acést'a procedura a dlu pretore a fostu
martore primari'a comunala. Dlu pretore a voitú
ca sé-si arete atotpotinti'a sa prin o atare pro-
cedura. Elu nu s'a sfitu a calcu legea si a strigá
publice, cá elu nu voesce a recunósce limb'a
romana de oficiósa. Au dóra nu scie dlu pre-
tore, cá dlu n'are nemicu de otaritu in acést'a
privintia, de ore ce esiste lege sanotinnata? Au
nu scie dlu pretore, cá dlu e chiamatu numai a
veghiá si a grigi ca legea sé se esecutedia,
inse — nu ca sé aduca dlu legi? Este tristu
lucru atunci, candu acei óari sunt chiamati a
grigi, ca sé se observe legea, nu numai cá nu-si
implinescu detorint'ia, ci inaisi o violédia, si
inca intr'unu modu influentiatoriu a supra altoru
civi, in cátu si pre acestia ii constringu a o violá.
Cu totu dreptulu potemu esclamá: *Sermanu
tiéra, sermanu poporu, in rele mani ai caditu!*

Te rogu domnule Redactore a dá locu
acestei intemplantu in colónele diurnalulu „Al-
bina,“ ca sé affe on. publicu cetitoriu, cum sé
respectédia legea din partea poteriloru dilei si

luandu despre acésta cunosointia mai marii dlui pretore se-si vina odata in ori, se privéscă abiaulu la care conducu poporul invetiandu-lu a fi neascultatoriu de lege, se véda că cftu de pucina morala si cunosointia de legi au organelor, aceste instrumente orbe, cari astadi se lase a fi intrebuintate de unu stepanu, ér mane de altulu.

Domnului notariu in fine i dau sfatulu, ca se considere mai bine interesele comunei si ca se esecute mai fidelu decisiunile reprezentatiei comunali si se le respecte dupa cum se pretinde, ca se nu-i para mai tardiu reu — căoi cunoscut'a lui negligentia in afacerile comunali a escitatu nemulțumirea intregi comune.

Nicodimu Popoviciu,
parochu gr.-cath.

Oravitia, 25 aprile 1873.

(Santire de prapora.) Reuniunea tuturor maiestrilor séu meserisiloru de aici a datu 150 fl. v. a. cu scopu, ca se se faca unu prapore frumosu alu maiestriloru pentru s. biserică gr. orientala, si prin daruri adause, s'a facutu, si a dou'a dia de pasoi s'a santitu cu pompa mare.

Pre campu de matasa veneta, pictorele Mateiu Popoviciu, a facutu doue icone de frunte, un'a Sant'a Treime, ér alt'a Dominec'a Tomei, fiindu nimerite forte bine.

Solemnitatea a immarit'o că, domn'a Juliana Mileticu, sotia dlui Gavrilu Mileticu a primitu se fia patron'a proporiului; dens'a a procurata o pantlica lata alba, pe unu capetu cu inscriptiunea „Domne ajuta!” — pe altulu „Juliana Mileticu 1873,” brodata cu litere de aur.

Ne bucuramu că onorat'a familia Mileticu la multe ocațiuni 'si aréta bunavointia cătra causele bune si frumoșe, prin ce ea merita recunosointia noastră publica.

Varietati.

† (Necrologu.) Bravulu, pré zelosulu si multu amatulu nostru invetiatoriu JACOB CRISIANU din Furdea, protopopiatulu Fagetului, in urma unui morbu greu de peptu, in etate de abia 28 ani, dupa o functiune destinsa de sesse ani, in 2 aprile cal. v. si-a datu sufletulu in man'a Creatoriului, lasandu in cea mai profunda intristare pe iubita sa socia dinpreuna cu unu fiiu, asemenea rudeniele, amicii si cunoscutii sei.

Inmormentarea i s'a facutu in 4 aprile la 3 ore d. m. concurendu la aceea poporulu cu micu cu mare si dandu-i onorea cea de pre urma 4 preoti si invetiatori.

Mentionatulu invetiatoriu a fostu unulu dintre cei mai zelosi si mai demni, a fostu placutu, stimatu tuturor cari l'au cunoscutu; dreptu aceea cugetamu că i se cuvine pre deplinu din partea fratiloru sei invetiatori din intregulu tractu alu Fagetului, se-i binecuvéntamu memori'a si se-i dicemu din inima: Se-i fia tierin'a usióra! Mai multi invetiatori din tractu.

— (Unu comunicatu oficialu.) in foile din Bucuresoi, ni spune despre deschiderea expozitiunii universale din Viena, că Maiestatiloru, Imperatulu si Imperatés'a, dupa terminarea ceremoniei, au visitatu expositiunea si, trecandu prin galeria romana, Imperatorele a binevoitu a areta comisariului tieri satisfactiunea sa de a vedé Romania figurandu la expositiunea universale de la Viena, si a adaogatu că, va reveni se véda in detaliu expositiunea romana.

— (Unu contrastu.) Principele Bismark serie din Petropole la Berlinu, că primirea din partea Rusiei a fostu atātu de grandioșă, si complimentele atātu de multe; in cătu acum s'a saturatu de ele, si nu mai e in stare a le primi. Mare contrastu se vede a fi dupa cuprinsulu acestei epistole intre regulele de curte din Rusia si cele din Viena. Dni magiari mai de unadi, candu au fostu la Viena, nu că s'ar fi saturatu de complimente, dar primirea lor a fostu, se vede — atātu de rece, in cătu dupa ce s'au intorsu in parlamentu ii au costatu o seditia intréga, pentru ca se póta mototoli acésta primire. Insusi marele Deák a trebuitu se vorbésca multu si se capacitedie in drept'a si in steng'a, afirmandu, că deal primirea a fostu rea; totusi impregiurările de fatia este buuu si póte fi pre deplinu multumitoria.

— (Unu ordu perdutu.) Plóia de orduri de mai de unadi se pare a fi fostu atātu de mare, in cătu unii domni capatandu pré multe, au si inceputu a le mai perde. Asia dupa cum serie „Presse” din Viena, s'a gasitu in Prater in dia de 9 ale curentei, o cruce de argintu pentru merite. Norocu numai că afatoriulu acestei pretiositati a fostu omu de omenia si a si predat'o politiei de acolo, asia in cătu totu mai póte fi sperantia, că va mai infrumsetia peptulu domnului, care avé nenrocirea d'a o perde.

* (Tinerimea romana din Buda-Pesta) va face joi 3/15 maiu a. c., o excursiune afora de Pesta, la locul de petrecere numitu Auwinkel, unde va arangia o serbare in memori'a dilei de 3/15 maiu 1848, la carea serbare se invita toti romanii din Buda-Pesta si juru.

(Aniversarea de 3/15 maiu.) se va serba si estu timpu in Blasiu, in „Ber-culu Metropolitanu,” in tipu de „maialu alu studentiloru.” Astfelu mereu acésta diua devine o serbatóre natiunale si cultulu ei se generalisédia. Celu pucinu atát'a se facemu, déca sub presiunea barbariei moderne — pentru mai multu n'avemu resolutiune séu — pricepere.

* (Anunciu.) P. T. publicu romanu din Temisóra si juru se incunoscintiedia, că dlu artistu romanu J. D. Jonescu din Romania, in 3/15 l. c. va incepe a dá trei representatiuni teatrale, in Temisóra, in sal'a beretei din Fabrica (Aktienfabrikshof). Totu o data se invita on. publicu rom. a participá la aceste representatiuni cu atātu mai vertosu, cu cătu representatiunea din urma se va dá in favórea cutărui scopu natiunale, carele se va oteri dupa sosirea dlui artistu in mediloculu nostru.

Temisóra, in 8 maiu n. 1873.

In contielegere cu p. t. publicu din locu

P. Rotariu.

(Sortiuri séu Lose de la loteria) ce pentru completarea unicei biserice romane din Deva are a fi trasa in luna Augustu a. c. cu 300 de căsciguri, intre cari nici unulu nu e de pretiu mai micu de 5 fl. dar cele mai multe de la 20—100 fl. se afla depuse pentru vendiare cu căte 50 cr. unulu — la Redactiunea Albinei; ceea-ce onorabilului publicu, doritoriu d'a spriginí acestu scopu filantropicu, prin acésta se aduce la conosointia.

O cauza miserabile!

In nrulu 23 alu foiei nostre publicaramu o corespundintia din Oradea-mare, unde unu studinte G. L., nóa necunoscutu, priu insinuatiuni positive se denuncia de forte stricatu si de tradatoriu causei si natiunalitati romane, si adeca — pentru unu blidu de linte. Corespundintia era multu mai aspra si numele celui denunciatu deplinu espresu; dar — noi conformu principiului nostru d'a moderá pururia, am publicatu numai atát'a, cătu credeamu că — intru interesulu si aপরarea natiunalitati nostre batjocurite, nedispensabilminte am fi obligati.

Curendu dupa publicare, căti-va dd. studinti ni se adresara cu o rectificare — cam lunga si amara, lunga in testu, amara in espresiuni, dar ai carei essintia era simplu: că denunciarea corespundintelui atacatoriu, este o marsavria, basata pre scornituri malitiose. Pre scurtu: că cele scrise in nrulu 23 alu Albinei, sunt nescociturele infame ale unui sufletu reu!

Noi — pre scurtu am luat notitia de dechiararea rectificatória, dar am adausu că: atari denuncianti reutatosi ar trebui trasi la dare de séma naintea unui Juru si veredictulu asestuia apoi publicatu, pentru ca de aci incolo se nu mai incapa polemia si denunciantele se

* Acestu articlu nu pentru vr'o insemnetate órd-care, ci numai din gresiel'a enlegetoriului se publica cu litere mari. — R e d.

fia demascatu si inferatu dupa meritu, ca se nu-i mai vina póft'a d'a abusa ast-feliu de pressa si de increderea Redactiuniloru natiunali.

Noi marturisimu că — credeamu cumca va ajunge atát'a; dar curendu ne convinseram că — mai multi dintre tenerii nostri dorescu o satisfactiune mai eclatante. Primiramu si din Orade, si din Béusiu informatiuni despre indignatiunea generale asupra denunciatorului malitosu, si intr'altelu ni se tramise chiar hártia la carea atentia corespundintele atacatoriu, adeca aplic'a dlui L. G. prin carea a cerutu ajutoriulu ce i s'a acordatu de comitetulu junimei magiare academice, pre cum si resolutiunea acordatória, — si din tóte ne-am convinsu peste ori ce dubietate, cumca denunciarea a fostu fora nici unu temeiu, a fostu e-flussulu séu alu unei mistificatiuni, séu a unei inimi pline de reutate.

Acestor'a dandu prin acésta cuvenit'a espresiune, credemu că acésta afacere ar poté se fia privita de incheiata.

Mai luamu in sa notitia aici, că in celu din urma timpu primiramu din partea a patru dd. studinti din Orade o nóua provocare in acestu obieptu, carea cere se numimu pre corespundinte, pentru ca se-lu traga la judecata naintea unui juru, dupa propunerea noastră.

Noi la acésta observamu că — din tóte adresele ce primeramu pana acuma, am căscigatu convictiunea, cumca persón'a si numele din cestiune tuturor sunt cunoscute; ei bine, ce le mai cercati la noi? — mai vertosu că noi suntemu convinsi, cumca dlu corespundinte nu-si va negá fapt'a.

De altmintrelea repetimu, că cu lamuririle facute, caus'a s'ar poté privi de incheiata.

Socóta si multemita publica.

Suscriulu, in numele comitetului parochialu gr. or. rom. din Luncani, 'si tiene de detorintia, a aduce cea mai profunda multemita domnului Nicolae Velovanu, parochu si asessoru consis. in Ruscbergu, totdeodata ca colectante, asia si multu stimatiloru dd. din Ruscbergu, cari binevoira a darui santei nostre biserice, de nou edificate, ajutoris in bani pentru edificarea ei, si adeca:

Prin rev. d. Nicolae Velovanu, parochu si asess. consisat. ca oferte benevole, de la S. Sa 1 fl; de la Eduardu Slingloff, latoriu 1 fl; Joanu Hertl 60 cr; B. Lichtfusz 80 cr; N. N. 50 cr; domnulu invetiatoriu gr. or. Simeonu Tuima 50 cr; Teodoru Savescu 50 cr; Stefanu Covrigu, Fr. Cututa, N. N., Joanu Bubeneou, Petru Craft, Josef Viselea, Sivabu, Holzmann, N. N., N. N. câte 30 cr; N. Ruzs, Dumitru Nicóra, Const. Puida câte 20 cr; Ecatarina Puida 10 cr; Emanuilu Grósz, Gaspar Ördell, Adolf Hertl, Maria Hanus, George Savescu câte 20 cr; Jul. Slingloff 25 cr; Tanasi Cnocht 10 cr; Const. Sirianu, Jonu Lucaciou, Teola Pál, Maria Pál, Savu Ciorogariu câte 20 cr; Pau Micláu 10 cr. Sum'a 11 fl. 5 cr. v. a.

Deci primésca dd. contributori pre nostra multemita!

Din seditia comitetului parochialu or. tienuta in Luncani, in 22 aprile 1873

In numele comitetului parochialu

Joane Joanescu m. p.
docinte, ca notariu alu comitetulu parochialu.

Concursu.

Prin abdicarea fostului invetiatoriu nindu vecanta statiunea invetiatorésca de mun'a Topolovestiulu-mare si Topolovestiulu cottoulu Timisiului, inspectoratulu Chisinau acésta se publica concursu pana in 29 v. a. c., in care dia se va tiné si alegerea.

Emolumentele sunt in bani gat'a: 35 cr. v. a., 29 meti gráu, 29 meti cucu 75 lb. lardu (olisa), 17 lb. lumine, 50 lb. 10 orgii de lemne, din care se se incalzé si scóla, 2 jugere de pamentu aratoriu, jugeru de gradina si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acésta statiune vetiatorésca — au a produce: testimoniu parandialu si de calificatiune, si tóte ataca despre servitiulu de pana acuma; afora acestea se pottesce ca pre langa limb'a magiara (romana), se vorbésca si limb'a magiara germana. Recursele bene instruate si adaca cátra comitetulu parochialu — sunt a se te pana la tempulu prefiptu la dnulu inspect. scolaru George Petroviciu, in Budintiu. — Topolevetiu, 14 aprile 1873.

Comitetulu parochialu

Cu scirea si invoicea mea:

Georgiu Petroviciu

inspect. scol.

Concursu.

La parochia gr. or. romana, devenita oanta prin mórtéa parochului Petru Erem comuna Ezeresiu, protopras. Caransebes se deschide prin acésta concursu pana in lui aprile et. v.

Emolumentele sunt: a. una sesiune jugere pamentu parte aratoriu, parte tufai metate jugeru intravilanu; — b. birulu si indatinata de la 110 case. —

Concurentii sunt avisati a-si adresá p. unile prevediate cu Atestatele despre studiu solvate, si cu Atestatul de promotiune din p. V. Consistoriu catra Comitetulu parochialu ooo.

Ezeresiu in 1. aprile 1873.

In numele Comitetului parochialu

Joane Opr

presidiu

cu invoicea si contielegerea dlui p.

presbiteru tractualu.

Loculu de cura

pe

INSUL'A MARGARETEI

in nemedilocita apropiare de capital'a si resiedenti'a Buda-Pesta

Temperatur'a fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de marmure, pre cui si táiate in pétra, si cu aparate de dusie, — partie de parcu maretie, — aeru escelinte, — 200 odái providute cu totu confortulu, — salonu mare de conversatiune, — gazete din tiera si din stru netate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei Margareta s'a folositu cu succésu favorabilu sunt:

Podagr'a — reumele de musculi si de nervi — inflamările chronice de incheieturi si de pele — contractiunile si intiepenirile dupa podagra, vatemári esterne, inveninare prin plumbu, tifus si d'iteritis — dorerile de nervi — jungiurile — scrofulele cu bubóne si cécerea gáscoloru — bólele chynice de pele — morbiu de óse, morbulu slabitiune de picióra — dorerile ce provinu de la vatemári din afora séu de versatu, plegele doreróse, intiepenirea — pétra din besica si bólele de rerunchi — dorerile isterice, stricarea regulei in menstruatiune. etc. etc.

Se concede scadiamentu in pretiu — la abonementu séu cumperare impre una de bilete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pre insula li se facu favoruri atātu la bai, cătu si la vaporu.

Comunicatiune cu capital'a in fie-care óra de dóne ori cu vaporulu.

Sesonulu de véra se 'ncepe la 1 maiu.

Comande pentru locuintie primésce Inspectoratulu pe Insul'a Margaretei p. m. Buda-Vechia.

(Retipararea nu se onorédia.)

Directiunea.